

Hind 10 senti

VIKERKAAR

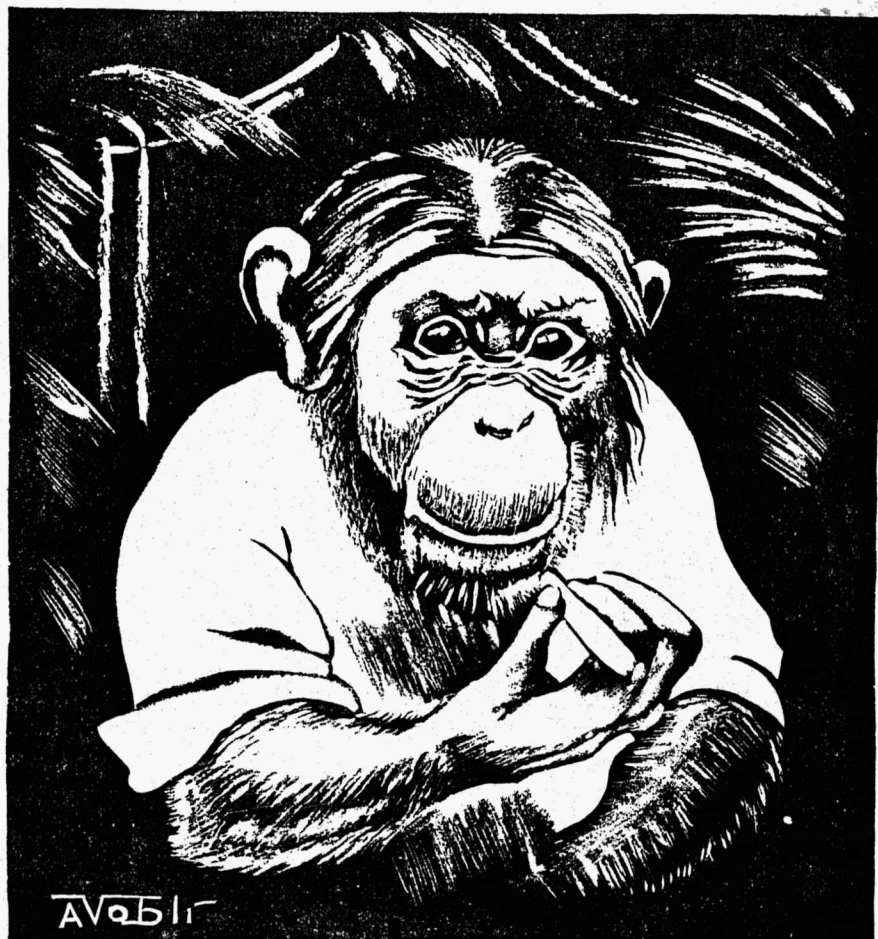
EESTI NOORSOO RAAMAT-AJAKIRI

VIII AASTAKÄIK

Nr. 33

Toimetaja M. NURMIK

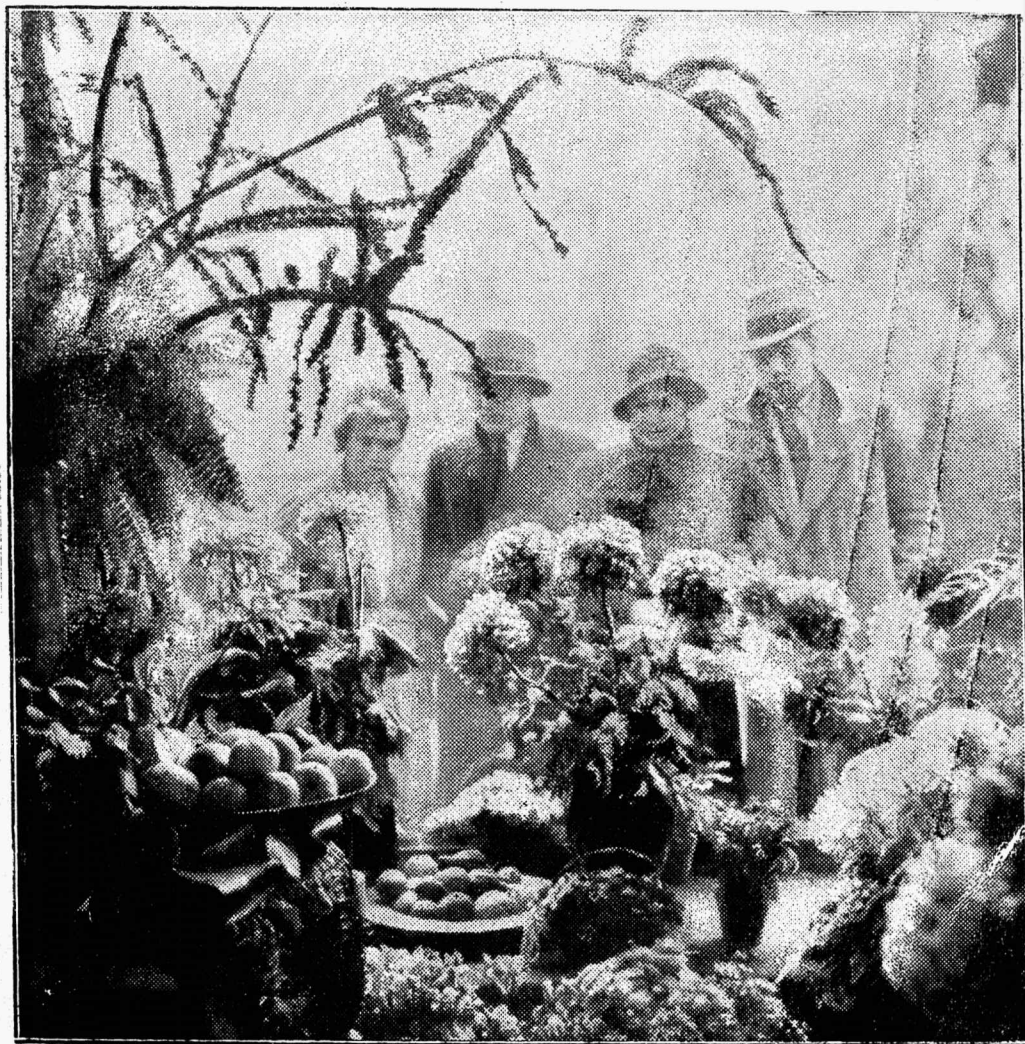
Nr. 33

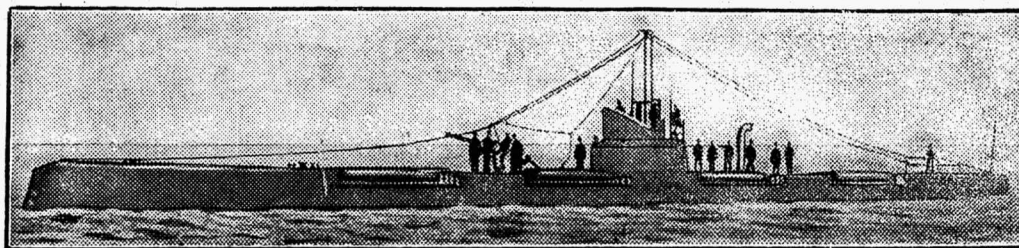
CHERRY KERTON

MEERI-ŠIMPANS

„TÕUKOOL“ — TALLINNAS 1934

Sügise anded jõuluaknal.

Allveelaev — asendamatu relv rannakaitses.

CHERRY KERTON:

Meeri-Šimpans

Olin veendunud, et Peeter Turner jääb suvevaheajaga rahule, kui ta on nõus sõitma minu juure farmi ¹⁾). Minu juures farmis ei tunne ükski poiss igavust. Kodu on mul püssid, foto- ja kino-aparaadid, zulude odad, päratu arv ülesvõtteid metsloomadest, suuri pildiraamatuid ning kõiksuguseid muid imeasju. Maja lähedal aias on kosk, kalakastid forellidele ja kuldkalakestele ning kaks kalatiiki. Ühe pikkus on umbes kakssada ja laius kaheksakümmend sammu; ses tiigis on saar, kuhu võib sõuda jolliga ²⁾).

Peeter on üksteist aastat vana. See on lõbus, terve poiss, väga energiline ja enda pääle kindel. Ta kandis ise oma raske kohvri majja ja järgnes siis mulle rõdule, kust avaneb vaade aeda.

„Aga kas teil siin keegi elab ka?“ küsis ta.

Ma mõistsin. Ta tahtis küsida: „Kas mul teie juures ei hakka igav?“ kuid ta häbenes.

„Varsti näed.“

Ma ütlesin seda salapärase häälega. Nägin, et Peeter on väga huvitatud.

„Muidugi oled sa nüüd näljane pikast teest?“

„Natuke küll,“ tunnistas ta.

„Ilus. Me joome kohe teed. Kell on juba neli ³⁾). Lähme söögituppa.“

---

¹⁾ f a r m — inglise ja ameerika talu. ²⁾ j o l l — väike kaheaeruga paat.

³⁾ Inglismaal juuakse teed umbes kella 17 (5) ajal. See on n. n. „kella-viie-tee“ (five o'clock).

Peeter ei lasknud end sundida. Me astusime söögituppa ja äkki ta silmad hakkasid särama: laud oli kaetud kolme jaoks. Tähendab, keegi peab veel teelauda ilmuma! Mis siis, kui see on mõni poiss, kellega võib lõbusasti aega veeta?

Kuid minuti aja pärast ta nägu venis pikaks. Ma olen veendunud, et poleks laual seisnud taldrik küpsistega, ta oleks karanud üles ja alla joosnud. Vaevalt saime alles lauda istuda, kui üks avanes ja Meeri kujutud jakis tuppa astus. Tulles laua juure, ta ronis vabale toolile, mis seisis Peetri ja minu vahel. Peetrit ta nagu ei pannud tähelegi, sest et kõik ta tähelepanu oli koondatud söömisele. Ta oli nii ärritatud, et isegi ruigas kaks korda. Käe välja sirutanud, ta võttis taldrikult tüki leiba moosiga ja hakkas seda isukalt sööma.

Seda Peeter ei kannatanud ja ärritus.

„Kuulge!“ hüüatas ta, „kas tõesti see loom hakkab sööma?“

„Mis sinuga on, Peeter?“ imestasin ma. „Kas tahad siis, et pean teda näljutama?“

Peeter nihutas oma tooli pahemale poole, šimpansist kaugemale, kes sõi suure isuga.

„Kuid ta istub meiega ühes lauas!“ sõnas ta tuliselt. „Sööb leiba moosiga! Mis see siis on ometi? Kas ei võiks teda kuhugi hoovi pääle kinni siduda?“

Ma seletasin Peetrile, et Meeri on perekonna liige ja tal on täieline õigus meiega lauas istuda.

„Ta on väga puhas ja peab end eeskujulikult ülal,“ lisasin ma. „Joo teed ja jäta Meeri rahule.“

Meeri sõi kaks tükki leiba moosiga, võttis siis oma tassi ja ulatas selle mulle. Ma valasin talle piima ja ta tühjendas tassi ühe sõõmuga, kallutades tassi ninani. Sellega ta ei rahuldunud ja palus veel. Ma täitsin teiskordselt tassi, kuid sel päeval Meeri soovis kangesti juua, ja kui ma keeldusin talle kolmandat tassi andmast, ta hakkas röökima kui tujukas laps. Kui Meeri röögib, — seda ei juhtu sagedasti, — kokkub igauks, kes temaga vähe tuttav. Pole ime, et Peetergi sest kokkus. Uludes täiest kõrist, Meeri peksis endale käega pähe ja vastu nägu. Näis, et ta just nüüd kohe pistab tönnama: „Tahan piima! Tahan, tahan!“

Ma ei või kannatada, kui Meeri röögib. Seepärast toimin nii, nagu toimivad kõik mehed, kui on tegemist tujukate lastega: ma andsin järele ja valasin talle kolmanda tassi.

Meeri rahunes kohe ja muutus väga rõõmsaks, aga Peeter kortsutas kurjalt kulmu. Ta ei varjanud oma vastikust.

Janu kustutanud, Meeri vaatas mulle otsa.

„Võid võtta küpsise,“ ütlesin ma talle.

Loa saanud, ta sirutas pika käe enda ees seisvale taldrikule ja võttis säält küpsise.

„Näib, et küpsis on väga maitsev, Meeri,“ tähendasin ma. „Anna mulle ka maitsta.“

Meeri ulatas mu huultele pooleldi-söödud küpsise ja ma teesklesin, nagu oleks ma selle küljest tüki hammustanud.

„Aitüma! Paku nüüd ka Peetrile maitsta.“

Mitte enam kui kaks-kolm korda Meeri kuulis, kuidas ma poissi Peetriks hüüdsin, kuid talle jäävad uued sõnad kergesti meele ja ta taipab nende tähenduse. Ta pööris kiiresti Peetri poole ja sirutas talle küpsise.

Too tõrjus teda põlgusega eemale.

„Ära pane teda tähelegi, Meeri,“ ütlesin ma. „Söö oma küpsis ära ja siis teeme suitsu.“

Kardan, et Peetrile tee ei maitsnud ja ka küpsised kaotasid ta silmis oma veetluse.

„Meeri,“ ütlesin ma, „sa võid nüüd tõusta ja tuua oma sigaretipitsi.“

Väike šimpans ronis kohe toolilt maha, läks mu kirjutuslaua juure, tõmbas sahtli lahti ja võttis säält pitsi, mille olin eraldi tema jaoks ostnud. Siis ta ronis uuesti toolile ja ma ulatasin talle portsigaari. Ta võttis sigareti, surus selle hoolikalt pitsi sisse ning teise pitsiotsa pistis endale suhu.

Vaatasin vargsi Peetri otsa. Ta teeskles, nagu oleks ta täiesti süvenenud söömissse, kuid ma märkasin, et ta jälgib uudishimulikult Meerit.

„Võta tikud, Meeri,“ ütlesin ma.

Ta pistis käe mu kuue taskusse, võttis säält tikutoosi ja avas selle pääle mõningaid ebaõnnestunud katseid, ning võttis säält ühe tiku. Siis ta hakkas seda süütama. Ta hoidis toosi

suus ja pööris seda mõlema käega, et sellele anda tarvilikku asendit. Hoides tikku sõrmede vahel ta hakkas seda vastu toosi üles tõmbama ja põletas endal sõrme. Selle tiku ta viskas minema ja võttis uue. Asi arenes pikkamisi, kuid Meeri oli järeleandmatu. Lõppude lõpuks ta ei süüdanud ainult tiku, vaid suitsetas ka sigaretti. Suitsu alla tõmmanud, ta laskis suitsupilve läbi ninasõõrmete, nagu vana vilunud suitsetaja kunagi.

Kuulsin, kuidas Peeter sosistas: „Vaat' kus tükk!“ ja ta hääles kuuldus imetlust. Ent kui ma ta pääle vaatasin, ta oli juba sügavasti üle oma tassi kummardunud ja tegi näo, nagu poleks tema seda ütelnud. Kuid esimene samm leppimiseks oli juba astutud.

Meeri suitsetas naudinguga oma sigaretti ja selle pooleni suitsetanud, ta viskas selle vaibale, kuid ma jõudsin selle õigeks ajaks üles tõsta, nii et vaip kannatada ei saanud.

„Mine rõdule, Meeri,“ ütlesin ma.

Ta väljudes võtsin kastist mängukassikese, mis oli tehtud kummist ja õhuga täidetud. See mängukann tekitab Meeris alati hämmastust. Ta ei saa aru, milles on siin asi. Võibolla ta taipab, et see on mingisugune loom, ega karda teda asjata. Ta pole kordki teda julgenud käega puudutada. Ma asetasin kassipoja veranda ukse ette ja hüüdsin Meerit. Tahtsin teada, mis ta hakkab tegema. Meeri sööstis ülepää-kaela ukse juure, kuid nägi kummist kassipoega ning jäi seisma kui post. Siis ta laskus neljatõllakile, hüppas ta poole, kuid taganes jälle tagaspidi ja hakkas urisema: „gr... gr...!“ Kargas veel kord ja jälle hakkas urisema. Kassipoeg „naeratas“ lollakalt, kuid Meeri seisis, vaatas ta otsa ega julgenud lähemale minna.

Ma tahtsin teada, kas Meeri suudab armastusest minu vastu võita oma hirmu süütu mängukanni ees. Ma tegin end nutma ja hakkasin kätega silmi hõõruma. Kui Meeri näeb mind nutvana, ta ruttab alati mind trööstima. Nii oli ka nüüd. Ta sattus ärevusse ja püüdis kassipojast mööda hiilida. Kuid julgus pettis teda. Ent Meeri leiutas teise võtte, kuidas tuppä pääseda. Haarates käte ja jalgadega uksest kinni, ta ronis üles.

Poolteise meetri kõrguseni tõusnud, ta tegi hüppe, lendas üle kassipoja ja laskus vaibale.

Peeter plaksutas käsi ja karjus:

„Bravo!“ Tahtes teda mitte segada, ma teesklesin, nagu ei kuuleks ma midagi. Meeri tormas mu kaisutusse, ning ma helitasin ja rahustasin teda.

„Me mängime veelgi selle kassipojaga,“ ütlesin lõpuks. „Peeter, pane ta keset tuba ja too mu kepp. Pane see seinale.“

Ma lasksin Meeri põrandale. Nähes kassipoega, ta erutus uuesti. Ta ei pannud tähele, kuidas Peeter ta ümber paigutas ja võibolla talle ehk tuli pähe, et kassipoeg on ise ukse juurest eemale läinud. Meeri pole kaugeltki argpüks, kuid see mängukann ajab talle alati hirmu pääle. Ma ütleksin isegi, et ta on vahva loomake, ei armasta taganeda ja tükib alati lahingusse.

Nii oli ka nüüd: Meeri otsustas kassipojaga võitlusse astuda. Ta hüples ja urises, kuid kassipoeg ei ehmunud sugugi. Siis, nagu ma oletasin, — ta hakkas otsima mingit relva. Märgates seinale ääres seisvat keppi, ta haaras selle kohe pihku. Selle vahepeäl oli Peetri tusk ammu kadunud. Ta tantsles ümber Meeri ja kassipoja ja karjus valjusti: „Edasi, Meeri! Anna, anna talle hästi!“

Kui Meeri hakkas keppiga vehklema, Peeter ei suutnud end pidada ja hakkas talle nõu andma: „Nii, nii! Veel kord! Anna talle vastu pääd!“

Meeri häigas keppiga, kuid löök sattus vastu klaveri jalga ja sinna jäi kriimustus. Kuid kolmas löök tabas märki. Meeri järgnes Peetri nõuandele ja andis vaenlasele keppiga pähe. Kurikardetav kassipoeg heitis hinge: kummi oli katki kärisenud ja õhk tungis läbi augu välja, kassipoeg tõmbus siilina kerra ja jäi üsna väikeseks.

Meeri ehmus ja kargas mulle kaela. Nagu juba kõnelesin, ma püüdsin Peetrit mitte segada ja teesklesin, nagu ma ei märkaks teravat muutust ta meeleolus. Mu siht oli saavutatud. Meeri oli võitnud ta sümpaatia.

Špansi aeda lasknud, küsisin poisilt:

„Mis sa nüüd praegu tegema hakkad? Lõunasöögini jääb kolm tundi.“

„Tahan tiigile sõitma minna,“ vastas Peeter lõbusasti.

„Kas sõuda oskad?“

„Noh, kuidas siis!“

„Ole ettevaatlik,“ ütlesin ma. „Tiigis on palju vetikaid ja joll võib ümber minna. Kui tahad, ma sõidan sinuga kaasa.“

„Ma ei karda!“ teadustas Peeter. „Kuid võibolla te soovite sõitma tulla?“ lisas ta viisakalt juure.

„Tead, mis me teeme? Jookseme võidu!“ esinesin ma ettepanekuga. „Paat jääb sellele, kes jookseb esimesena ta juure.“

„Tubli!“ nõustus Peeter.

Ja me sööstsime mööda teed edasi. Väljavaated võiduks olid peagu võrdsed. Kunagi peeti mind hääks jooksjaks, kuid Peeter oli kiirem ja jõudis käänakuil minust ette. Ent kui jõudsimme tiigi ääre, paati säääl ei olnud.

„Kus ta siis on?“ imestas Peeter.

„Sa oled kaotanud, mu poiss,“ laususin hingeldades.

„Ei, pole ma kaotanud ühti! Ma jõudsin teist pool sammu ette!“

„Jah, minust võibolla sa jõudsid küll ette, kuid Meeri on meist mõlemaist väledam! Vaata!“

Me pöördusime ümber paadikuuri nurga ja nägime mõni samm kaldast kadunud jolli. Foxterrier Tommi seisis paadi ninas ja haukus valjusti, aga šimpans Meeri, hoides peos ahtri-aeru, istus pingil.

„Vaat kus tükk!“ hüüatas Peeter.

Ma hüüdsin kohe teda.

Peeter arvas, et ega ta kutse pääle ei ilmu; ta ei teadnud veel, kui kuulekas on Meeri.

Kuuldes mu häält, ta vaatas ringi ja taipas kohe, mida ma temalt tahan. Ta ronis ahtrisse ja surudes mõla põhja juhtis jolli kaldale. Vool oli talle abiks, kuid ka Meeri ei säästnud jõudu ja mõne minuti pärast paat ujus kaldale.

Meeri ronis maale ja hakkas ketti vaia ümber mässima. Siis ta võttis kaldal leiduva õnge ja asus õngitsema.

„Tark loomake!“ hüüdis Peeter vaimustusega, hüpates paati.

Suuskaadele!

„Kuule, Peeter, ega sul pole midagi selle vastu, kui Meeri ja Tommi sõidavad meiega kaasa?“

Ma nägin, et Peeter kahtleb.

„Noh, mis siis... võtame Tommi,“ lausus ta lõpuks.

„Aga Meeri?“ ei jätnud ma järele.

„Hää küll, siis ka Meeri... Huvitav on vaadata, mida ta hakkab tegema.“

Meeri ja foxterrier armastasid väga neid jalutuskäike tiigil. Tommi askeldas paadi põhjal, hüppas üle pinkide, tõusis tagujalule ja vaatas üle parda, või sattus Meeriga tülli, kui see teda tahtis ta lemmikkohalt ära ajada.

Mis puutub Meerisse, siis ta ei võinud minutitki rahulikult istuda. Minu põlvedelt maha hüpanud, ta kobis ahtrisse ja hakkas Peetri käest aeru ära kiskuma. Siis ta kallutas enda üle parda ja pistes käe vette hakkas vetikaid püüdma. Sekundi aja pärast ta keerles juba uuesti paadi ninas.

Meeri ei armastanud istuda käed vaheliti: ta haaras plekknõu ja hakkas vett välja viskama. See kestis mõne minuti. Siis talle sai villand vee üle parda loopimisest, pääle selle ta tundis janu. Plekknõu täitnud, ta sirutas kaugele ette oma pika alumise moka ja hakkas jooma. Mul tuli vahele segada, sest ma teadsin, et vesi tiigis on sogane. Näis, et Meeri polnud täiesti rahul, kui võtsin ta käest ära plekknõu ja viskasin üle parda.

Piki tiiki jookseb jalgrada, mis viib põllule. Ma märkasin, et sellele jalgrajale olid kogunud kokku lapsed ja kolm-neli täiskasvanut.

Nad kõik hoidsid paati silmas.

„Vaata ometi, kui palju uudishimulisi!“ ütlesin Peetrile.

„Ja-jah! Aga ma ei pannud tähelegi!“ erutus ta.

„Peame mööda sõitma.“

Ta sirutas end välja, pööris aeru lapiti ja võttis esimese klassi sõudja asendi. Alguses läks kõik hästi, siis aga aer takerdus vetikaisse, Peeter kukkus selili ja langes otse Tommi pääle. See pistis ulguma ja roomas mu juure.

„Ah, milline pahandus!“ hüüatas Peeter. „See juhtus just kui kiuste, kui ma parajasti olin hoogu võtmas.“ Ta oli nii kurvastatud, et ma ruttasin teda rahustama.

„Mu poisu,“ ütlesin ma, „keegi ei vaadanud su poolegi. Nad ei näinud, kuidas sa kukkusid, sest et neid huvitab ainult Meeri, ja nad näevad ainuüksi teda. Sa ei tea, kui kuulus ta on! Selle asemel, et minna kinno, lapsed jooksevad siia, tiigi ääre. Möödunud pühapäeval sellele jalgrajale kogunes tükki sada inimest! Mul oleks ainult tarvitsenud kübar peos kõik vaatajad läbi käia ja ma oleksin rikastunud ühe päevaga!“

Nagu kõiki, kes kunagi olid Meerit näinud, ta hakkas Peetrit huvitama ikka enam ja enam. Ennem tal olid ta vastu eelarvamused, kuid nüüd ta tüütas mind küsimustega, mis Meeri teeb, mis ta sööb, kus magab ja nõnda edasi. Ütlesin talle, et ta seda varsti kõik ise näeb, kuid ta ei jätnud mind rahule.

„Jutustage mulle midagi ta tempudest ja viguritest...“ ta palus.

Ma sattusin segadusse ega teadnud, millest alata.

„Kui ma üksi sõidan tiigil,“ algasin ma lõpuks, „ja mind

kodu otsitakse, kõneleb aednik Jock (loe: Džokk) Meerile: „Mine too peremees siia!“ Ta jookseb otse tiigi juure, ja nähes paati, hakkab käsi plaksutama. Plaksutab seni, kuni ma kuulen signaali.“

„Kas ta teid hüüda ei saa?“ küsis Peeter.

„Muidugi, rääkida ta ei oska, kuid sa kuulsid ise, kuidas ta ruigas ja urises, tungides kummist kassipoja kallale. Ja ta saab kõigest aru, mis ma talle kõnelen.“

Peeter lakkas sõudmast ja laskis aeru langeda.

„Tähendab, ta saab kõigest aru, mis me praegu kõneleme?“ imestas ta.

„Ei, muidugi, ta ei saa kõigest aru. Kuid ta teab, et kõne on temast. Ta kuulis, et me ta nime nimetasime.“

„Mõningaid sõnu ta mõistab suurepäraselt,“ jätkasin ma, „ja paneb neid alati tähele, kui nad kuskil lauses esinevad. Kui ma praegu hääldaksin sõna, mis kirjutatakse nõnda: t-e-e... nagu sa näed ma ei taha teda hääldada... ta satuks sellisesse ärevusse, et paati ähvardaks tõsine ümberminemise hädaoht. On veel üks sõna, mida ma ei tohi hääldada, — m-a-g-a-m-a. Enne kui see hääldada, ma pean Meeri kinni haarama ja kõvasti hoidma, muidu pistab meie käest putku. Ta teab, et praegu on veel vara, ja kui me jõuame kaldale, kargab paadist esimesena välja ja ronib puu otsa. Tõustes mõne meetri kõrgusele maast, ta istub puu otsa ja jääb meid ootama. Kui me püüame talle järgi ta hakkab puu otsas õõtsutama ja haarab viimaks naaberpuu oksast kinni. Nii ta hakkab rändama puust puusse. Sa võid seda Jokilt küsida. Kord õhtul ta ajas teda niiviisi terve tunni taga. Lõppude lõpuks ta meelitas ta kavalusega alla: ta teeskles, justkui ta karistaks Tommit, ja Meeri hakkas õnge, ruttas kuitsule appi ja püüti kinni.“

Šimpansist jutustades, ma unustasin sootuks, et mul pole tegemist ühe, vaid kahe kuulajaga. Meeri kuulas samuti tähelepanelikult, ja, kuigi ta sai ainult vähesest aru, taipas, et jutt on foxterrierist. Ta ronis kiiresti pingilt maha, kobis paadi ninna ja hakkas Tommiga vallatlema. Ma ei tea, mis ta tahtis teha. Igal juhul keegi meist ei oodanud seda, mis nüüd sündis. Kutsikas tõrjus südisti kallaletungi tagasi, kuid lõppude lõpuks Meeri

ajas ta pingi alla, siis ta ronis paadi servale, kaotas tasakaalu ja sulpsatas vette.

Muidugi, ta oskas ujuda ja suplus ei võinud talle häda teha, kuid liigutav oli vaadata, kuidas Meeri erutus. Ta tõusis üles ja hoides ühe käega parda äärest kinni, pistis teise vette, püüdis Tommit tabada kaelarihmast, pääst, või käpast.

Enne kui me Peetriga appi jõudsim, ta haaras ta kinni tagumisest käpast. Kutsikas hakkas ulguma, kuid Meeri nagu teadis, et uppumat päästes ei tohi pöörduda tähelepanu ta valukarjetele. Vaene Tommi sukeldus päädpidi vette ja pidi kugistama alla sogast vett sel ajal kui Meeri teda paati tõmbas. Veei sekund, — ja märg kutsikas raputas end energiliselt, seistes paadi põhjas, kuid pritsmed lendasid Peetri sokkidele ja minu pükstele.

Siis, meie suureks imestuseks, Meeri andis Tommile kõrva-kiilu ja rebis teda kõrvust, aga kui ta pistis tönnuma, siis Meeril hakkas tast hale ja ta tõttas teda kaelustama.

„Jah, nad on südamesõbrad!“ hüüatas Peeter. „Kuidas ta ehmus, kui Tommi vette kukkus!“

„Meeri võib olla truuks sõbraks!“ laususin ma. „Kui ta teab, et kedagi, keda ta armastab, ähvardab hädaoht, ta tuleb alati appi.“

LEO WAISENBERG:

JACK LONDONI SEIKLUSED

Ega ta esimest korda kõnelnud oma kurba lugu ja oli juba harjunud sellega, et keelduti täitmast ta tungivaid palveid. Kuid seekord ta ei leidnud eest kurte kõrvu. Jack oli alati valmis inimest hädas aitama. Ja pääle selle Jack polnud kuulnud mitte vähe põnevaid lugusid suurest luubist „Aidler’ist“, mis alles hiljuti oli tulnud kaugelt Sandwichi saartelt. Aga harpuuniviskajat, kes valvas luupi, Jack oli näinud kaldal üsna sageli. Ta isegi kadestas teda: harpuuniviskaja võis veeta ööd merel, aga tema, Jack, pidi ööseks maale tagasi pöörduma. Viibida luubil — see oli Jacki unistus.

„Lase käia!“ — hüüdis ta Scottile.

Ja Scotti hüppas ta juure paati.

Jack juhtis aluse luubi juure. Nad jõudsidki pärale. Harpuuniviskaja vastas nende kutsele ja kutsus noorukid enda juure pardale. Jack, nagu eht madrus, ei lasknud paati kuni luubini, et mitte kriimustada ta valget värvi: ta sidus paadi pika köiega laeva nina taha ja tõmbas köie kinni kahe sõlmega. Siis ronisid Jack ja Scotti mööda nõorredelit üles. Jack oli esimeks laeval.

Harpuuniviskaja viis nad kajutisse. Siin rippusid seintel kalevist voodriga nahkkuued, sinised villased kuued, madruseülirkonnad, veekindlad mantlid. Põrandal vedelesid merimehe säärsaapad. Kitsad koikud — merimeeste voodid, keerlevad lauad, veidrad kapikesed, laevale teed näitav kompass, vaskrõn-

gastega öölambid, siniseis kõiteis merekaardid, kokkurullitud ja peidetud signaallipud. Konksu otsas, mis löödud seinlaudvoodrisse, rippus kalender. Kõik see oli Jackile uus. Ta oli esmakordselt ehtsal laeval, kitsas kajutis, vana merikaru ja väleda jungi seltsis.

Scotti kõneles harpuuniviskajaga läänetuultest, iilinguist, mis tulevad Horni neeme poolt, La-Platalt puhuvast „pamperost“, lõuna poolt tormavaist rajudest — orkaanidest, lumetormidest Vaikse Ookeani põhjapoolses osas, valaskalalaevadest, mis vaalad purustanud Põhja-Jäämerel.

Jack kuulas ahnasti vilunud merimeeste jutlemist.

„Võimatu on ujuda sellises külmas vees,“ kõneles harpuuniviskaja. „Ta painutab su silmapilk keskelt looka ja sa lähed põhja. Kui vaal purustab su paadi, siis pane endale aer alla, põiki kõhu alla. Kui külm hakkab sind kõveraks kiskuma, aer hoiab su vee pääl.“

„Täitsa õige!“ alustas Jack äkki ootamatult kõnelust. Ta oli nõnda süvenenud kuulamisele, et talle näis, nagu läheks tema samuti küttima vaalasid ja nagu osutuks ka tema Scotti ja harpuuniviskajaga purustatud paadis keset Põhja-Jäämerd.

Merimehed ei naernud teda. Nad hakkasid temaga kõnelema nagu üheväärsega. Ühine kõnelemine läks ikka elavamaks, tulisemaks, sõbralikumaks. Juba tunni aja pärast kolm kaaskõnelajat vandusid üksteisele, et nad hakkavad seltsis rändama pikki aastaid.

Harpuuniviskaja hakkas kõnelema endast, mis ta oma pikal ja raskel eluajal läbi elanud. Ja äkki Scotti hakkas nutma. Harpuuniviskaja, katkestades oma kõne, küsis:

„Mis sul viga on?“

Scotti ei varjanud oma pisarate põhjust. Ta seletas, miks ta nutab.

Šotimaal, armsas Edinburgis elavat ta ema. Ta saanud teada, et Austraalias poeg põgenenud laevalt, millega purjetanud eemale kodumaa kaldalt, ja läinud lihtmadrusena üle teisele laevale. Ta olevat meeleheitel; ta mõtlevat, et poeg on sattunud kurjale teele. Aga, tema, Scotti ei olevat võinud enam kannatada alati joobnud, karmi kapteni peksu, sellepärast ta põgenenudki.

Harpuuniviskaja ja Jack trööstisid soojalt noort, kuid juba vilunud merimeest. Nad veensid teda, et lähevad kõik seltsis valaskalalaevale, teenivad palju raha, lähevad siis Edinburgi ja annavad sääl kõik raha armsale vanakesele. Need kolm — harpuuniviskaja, Jack ja Scotti — olid juba päris suured sõbrad, nagu olnuks nad ju ammust ajast üksteisega tuttavad. Meri oli neid ühehoobiga sidunud sõpruse sidemetega.

Jack uskus, et tal õnnestub valaskalalaevaga minna Põhja-Jäämerele. Kuid kahjuks, ta ei võinud jätta maha vanemaid. Ta pidi aitama isa ja ema võidelda puudusega.

V.

Päätükk sellest, kuidas Jackist sai „austripiraat”.

Jacki isal, nagu harilikult, ei vedanud; kõik, mis ta ette võttis, ebaõnnestus. Sellal perekonna pilgud pöördusid Jackile. „Jack on terve ja arukas,” kõnelesid omavahel vanemad, „ta on juba viieteistaastane, aeg on tal hakata tegema mõnd tõsist ja kestvat tööd.”

Küsitleti, päriti kahelt-kolmelt tuttavalt, ja üks neist andis John Londonile lubaduse otsida Jackile sobiva töö. Ja tõesti, mõne päeva pärast ta tuli Johni juure, kõneles temaga kaua, aga õhtul John teatas pojale, et ta peab minema plekivabrikusse; sääl ta teenib dollari päevas ja aitab seega vaesunud perekonda.

Teisel päeval Jack äratati pool viis ja varustati vabrikusse minekuks. Ja sest päevast, iga hommiku pool viis, kui tahtnuks veel nii meelsasti magada, kui polnud veel välja puhanud eilsest tööst, Jack äratati üles, ja ta pidi voodist välja kargama ning kiiresti riietuma. Pesnud end külma veega, ta jõi kiiresti klaasi teed ja ruttas vabrikusse, et kell seitse seista juba tööpingi juures.

Vabriku-elu esmalt kütkestas teda. Ta vaatles uudishimuga kiiresti liikuvaid rattaid, võlle, rihmu, lõikamismasinaid, milli-

sed ainsa hetkega muutsid määratu suured kollased ja valged metall-lehed peenteks ribadeks. Neist ribadest tehti siis karpe. Ta nägi kiiresti jooksvaid vagonette. Ta nägi, kui täpsalt ja ühtlaselt töötavad kõik masinad. Ta taipas ühes sellega, kui rangelt ⁴⁾ käituvad need masinad nendega, kes nende suhtes on tähelepanematud, küllalt sellest, kui ta vaatab üheks hetkeks kõrvale ja laseb käe, mis seisnud metall-lehel, libiseda piki tööpingi liikuvat pinda.

Talle meeldis terve vabriku ühtlane käik, läikivad ja puhtad masinad, sirged suitsevad korstnad, hoov, täis määrdunud siniseis bluusides töölisi; töölised sammuvad mõõdukalt vagonettide järel, klopivad lõbusasti mööda metall-lehti.

(Järgneb).

Sendid läksid segi.

„Noh, mis sa tõinad, väike mees?“

„Öäääh, ma jälle ... ä-ä-ä ... tahtsin ühe sendi eest osta komput ja teise eest suitsu, aga ... ä-ä-ä ... sendid läksid käes segi, ja ma ... ma ei tea enam, kumma sendi eest ma pidin ostma suitsu ja kumma eest komput ...“

⁴⁾ valjult; armutult.

Toimetused: J. Käis, J. Parijõgi, O. Luts, A. Oengo-Johanson, M. Nurmik, H. Valma, Th. Brandt.
Vastutav ja tegevtoimetaja: M. Nurmik. Tallusjuht: H. Valma. Väljaandja: „Töökool“.
Toimetus ja talitus: Tallinna, V. Roosikrantsi 3.
Tellimishind: aastas 2 kr., poolaastas 1 kr., üksiknr. 10 s. „Vikerkaar“ ilmub 20 numbrit aastas.
Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised.